

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 11:

Forespørgsel til statsministeren [om inddragelse af regionalpolitiske overvejelser ved fremtidige ændringer i antallet og lokaliseringen af statslige arbejdspladser].

Af Jann Sjursen (KRF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 27/10 98).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forhandling om redegørelse nr. R 5:

Ministeren for nordisk samarbejdes redegørelse af 28. oktober 1998 om det nordiske samarbejde.

(Redegørelsen anmeldt 28/10 98. Redegørelsen givet 28/10 98. Meddelelse om forhandling 28/10 98).

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

I de senere år har det nordiske samarbejde gennemgået en stor omstrukturering og effektivisering, og ministeren har i sin redegørelse nævnt en række eksempler på initiativer, der er taget i Ministerrådet på både det politiske og det organisatoriske plan.

Nordisk Råds og måske ikke mindst Finlands historie taget i betragtning er styrkelsen af det udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde nok det mest bemærkelsesværdige politiske skridt, der er taget. Også samarbejde i relation til EU er imidlertid værd at nævne, men det skal jeg vende tilbage til senere.

Der er også grund til at nævne de mere organisatoriske skridt, der er taget, fordi de også sætter sig politiske spor. Ministerrådets organisation havde efterhånden udviklet sig til et, jeg tror faktisk for alle, fuldstændig uoverskueligt kinesisk æskesystem. Og hvad værre var: Det var relativt fuld af stivhed og inert og blev derfor ofte en hæmsko for samarbejdets udvikling. Fra parlamentarikernes side oplevede vi det

som meget lukket og meget uvilligt over for vore ønsker og prioriteringer, og der er ingen grund til at skjule, at det gennem årene har givet anledning til mange konflikter mellem Rådet og Ministerrådet. Men nu er omlægningsprocessen ved at være afsluttet, og der er derfor grund til at gøre status.

Der er som bekendt ingen træer, der gror ind i himlen, men der er faktisk grund til at takke Nordisk Ministerråd for den nytænkning, der er sket – en nytænkning, som har betydet langt større åbenhed og lydhørhed over for politiske ønsker og prioriteringer fra Nordisk Råd.

Jeg skal ikke opholde mig ved fortidens frustrationer over at føle, at der ikke blev lyttet til Rådet, men i stedet konstaterer med tilfredshed, at vi nu har fået en budgetprocedure med langt mere åbenhed og lydhørhed. Det har resulteret i, at vi i et samarbejde Rådet og Ministerrådet imellem er nået til enighed om det budgetudkast, der skal drøftes på sessionen i næste uge.

Reformprocessen i Nordisk Råd har som bekendt også medført, at hovedvægten blev flyttet fra de nationale delegationer til de partipolitiske grupper. Det har klart vist sig at være rigtigt, fordi det har givet mere tyngde og mere seriøsitet i arbejdet, og skal vi udvikle samarbejdet de fem nordiske lande imellem, skal det jo netop ikke hvile på nationale, men derimod på politiske holdninger.

Men det er også vigtigt, at de politiske grupper i Nordisk Råd gør sig klart, at det nordiske samarbejde er noget særligt, ved at det er fem selvstændige stater, som på frivillig basis har besluttet sig for at samarbejde. Derfor bør man også tilstræbe den størst mulige enighed af den enkle grund, at det giver de bedste vilkår for resultater i samarbejdet.

Den egentlige basis for nordisk samarbejde, politisk og folkeligt, er oplevelsen af nordisk samhørighed, fælles kulturbaggrund og den nordiske sprogforståelse, som ministeren også peger på i sin redegørelse. Derfor er det glædeligt, at der nu afsættes øgede midler til Nordisk Sprognævn og ikke mindre glædeligt, at Ministerrådet har accepteret at afsætte godt 1 mio. kr. til et pilotprojekt for udveksling af folkeskoleelever, det såkaldte Nordplus-miniprojekt. Børn og unge får i dag mange påvirkninger udefra, og EU afsætter endog overordentlig mange penge til unges udveksling. Ikke et ondt ord om det, det er kun godt, men det er ikke nok.

Hvis vi skal bevare den nordiske samhörighed, må vi også give de helt unge mulighed for at få nordiske erfaringer, give dem kendskab til og give dem forståelse for vore nordiske lande og deres kultur. Men her kan de økonomiske muligheder desværre slet ikke tale sammenligning med de europæiske ordninger. Rådets ambitioner for 1999 for dette område var væsentlig større end de penge, der nu afsættes, men vi er tilfredse med, at man nu kommer i gang, og at man – så vidt vi har forstået – vil søge at tilrettelægge projektet, så det øger mulighederne for støtte til udveksling, også fra andre kilder.

Det sidste punkt, jeg skal nævne fra budgettet, er levnedsmiddelområdet. Ikke mindst i den socialdemokratiske gruppe i Nordisk Råd har det været et stort ønske at forstærke indsatsen på dette felt, for både levnedsmiddelområdet og forbrugerbeskyttelse er højt prioriterede områder i vore lande. Det er bekymrende, at der i EU gives så mange tilladelser til brug af nye tilætningsstoffer, og det er endnu mere bekymrende, at man i både EU og WTO kun kan få forbudt tilsætningsstoffer, hvis der er meget klare beviser for deres skadelighed. Netop på dette risikovurderingsområde foregår der et tæt nordisk samarbejde, og vi er derfor også glade for, at Ministerrådet accepterede at øge bevilningen til dette felt, så indsatsen kan forstærkes.

Det er sagt mange gange, at de tre nordiske EU-lande ikke skal være en blok i EU, og det er vi enige i. Men vi har på den anden siden en lang række politikområder, hvor vi har fælles interesser og ligger tæt på hinanden, og her kunne man ønske sig et bedre samspil og en bedre koordinering.

Jeg ved godt, at der på en række felter holdes fællesnordiske formøder forud for EU-møderne. Men det er ikke nok, hvis det ikke munder ud i større enighed i de konkrete sager. Hvorfor støttede Finland ikke Danmark og Sverige i diskussionen om at udlevere Schengenarkivet til alle ansøgerlande? Hvorfor anvendte Danmark og Sverige miljøgarantien i madsminkedirektivet forskelligt? Hvorfor støtter vi ikke hinanden bedre, når det drejer sig om at bevare aftalesystemet på arbejdsmarkedet?

Vi har i vore lande en række holdninger og systemer, som er specifikt nordiske, og hvis vi ønsker gennemslagskraft for dem i en europæisk sammenhæng, er vi nødt til at have et bedre fungerende nordisk samarbejde som forberedelse til de beslutninger, der skal tages på det europæiske plan.

Det tredje store arbejdsområde i Nordisk Råd er nærområdet, altså landene omkring Østersøen, Kaliningrad, Nordvestrusland og Arktis. En udvikling af denne region og disse områder er et klart bidrag til freds- og sikkerhedspolitisk stabilitet i vores del af verden.

De konkrete initiativer, der tages fra Rådets side, vedrører demokratiudvikling, miljøindsats, social indsats vedrørende børn og unge og kriminalitetsbekæmpelse. Det er politiske områder, der er højt prioriterede i både de enkelte lande og Nordisk Råd, og det er derfor med tilfredshed, vi konstaterer, at Nordisk Råd i sit budget faktisk indstiller, at faktisk 20 pct. af midlerne bruges på dette felt. Vi er overbevist om, at det vil være penge, der er givet overordentlig godt ud.

Som bekendt er rollerne i det nordiske samarbejde fordelt sådan, at Ministerrådet er det besluttede organ og Nordisk Råd det rådgivende – en rolle, der bl.a. udøves gennem de rekommandationer, Rådet vedtager på sin session. Jeg indledte med at kvittere for den større lydhørhed, Ministerrådet nu udviser over for Rådets politiske prioriteringer, og derfor vil jeg også godt slutte med at takke den danske minister for, at vi i går modtog en oversigt over, hvorledes Rådets rekommandationer er blevet fulgt op i Danmark.

Som parlamentarikere i Rådet har vi en helt naturlig opgave og forpligtelse i at sikre, at de beslutninger, som man er blevet enige om på nordisk plan, også realiseres i de enkelte lande, og i den forbindelse er en oversigt som den nævnte et værdifuldt værktøj, som vi forhåbentlig også kan få fremover og da gerne i lidt bedre tid forud for den årlige debat.

Svend Erik Hovmand (V):

Europa er under kraftig forandring i disse år, og ikke mindst i Østersøregionen har vi udviklingen helt inde på livet. Om 5 måneder er Polen formentlig medlem af NATO, og om 45 måneder er ikke alene Polen, men også Estland og måske Letland medlemmer af EU.

Det er vigtigt, det nordiske samarbejde finder sin naturlige plads i denne udvikling, og jeg synes egentlig, opgaven er relativt oplagt. En meget betydningsfuld rolle for de nordiske lande er efter min opfattelse at være demokratisk brobygger i Østersøregionen. Allerede efter revolutionen i de baltiske lande optog Nordisk Råd kontakt med de nye, spæde demokratier, og det førte til, at de etablerede et Baltisk Råd efter

nordisk forbillede. Vi har siden haft løbende samarbejde mellem de nye demokratier i Baltisk Råd og de gamle demokratier i Nordisk Råd.

Efterfølgende har vi se, hvordan samarbejdet mellem befolkningerne og erhvervslivet i de baltiske lande og de nordiske lande har udviklet sig på kryds og tværs af Østersøen, og havde det ikke været for det aktuelle sammenbrud i den russiske økonomi – som vi vel alle håber og tror er af midlertidig karakter – kunne man faktisk tale om Hansetædernes renæssance, men uden et enkelt lands dominans som dengang for 600-700 år siden.

De russiske enklaver ved Skt. Petersborg i nord og Kaliningrad i syd er vigtige at have med i samarbejdet. I modsat fald kunne de indebære en risiko for permanent ustabilitet i området. Den nordlige dimension, som ikke mindst finnerne er optaget af, er efter min opfattelse et overordentlig positivt initiativ.

Næste skridt i samarbejdet med de nordiske lande i området omkring Østersøen bør efter min opfattelse være Polen. Jeg glæder mig over, at vi i Nordisk Råds præsidium netop er blevet enige om at indlede de første kontakter til dette store og betydningsfulde land. Hermed har en ny dimension i det nordiske samarbejde fundet sin naturlige placering i det nye Europabillede: Norden som demokratisk brobygger i Østersøregionen.

Samtidig med at jeg vil benytte lejligheden til at takke ministeren for redegørelsen, som jeg synes er god og klar, og som er grundlaget for vores debat her i dag og også for ministerens personlige engagement i det nordiske samarbejde, vil jeg godt benytte lejligheden til også at understrege den stigende interesse for nærområderne, vi oplever i øjeblikket, en interesse, som ministeren er inde på i sin redegørelse giver sig udslag i en opprioritering af indsatsen for nærområderne. Det er en opprioritering, som Nordisk Råd helt bevidst har ønsket, og som vi i den danske delegation, jeg tror på tværs af alle partiskel, er enige i.

Helt konkret er der tale om, at vi inden for rammerne af et uændret budgettal, som i øvrigt blev skåret ned ved sidste budgetlægning, afsætter yderligere 10 mio. danske kr. til nærområderne, således at vi i alt kommer op på 144 mio. danske kr. eller 20 pct. af Nordisk Råds samlede budget. Hensigten er naturligvis at bidrage til et stabilt, fredeligt Europa med fremme af den demokratiske udvikling og respekt for menneskerettighederne. Samarbejdet sker

også ved at støtte udviklingen mod markedsøkonomi og en bæredygtig ressourceudnyttelse.

Demokratisamarbejdet omfatter informations- og kontakttvirkomheder på flere niveauer i et demokrati. Der er desuden etableret en særlig stipendieordning, som retter sig mod lærere, studenter, forskere og embedsmænd, ligesom parlamentarikere fra Baltikum og Nordvestrusland kan benytte ordningen til at få et bedre indblik i parlamenternes arbejde i de nordiske lande. Ikke mindst på baggrund af den relativt hyppige udskiftning af politikere, som sker, og som er sket ved de første valg i de baltiske lande, tror jeg, det er en meget, meget vigtig opgave.

Folkeoplysning, udvikling af frivillighedssektoren er ligeledes af afgørende betydning for demokratiseringsprocessen, som ministeren også nævner det i sin redegørelse.

Lad mig endelig fremhæve uddannelsen af erhvervsledere i moderne virksomhedsledelse i et markedsøkonomisk system. Her har jeg et lille hjertesuk, idet jeg har forstået, at det hovedsagelig for ikke at sige udelukkende er svenskerne, der har påtaget sig at løse denne opgave for russerne. Jeg er faktisk ked af, at Danmark ikke er så meget med her. Vi har ellers gode forudsætninger på det område; tænk eksempelvis på uddannelsen af mejeristerne i Afrika, som Danmark i de sidste 30 år har stået for. Kontakten til Danmark var både til stor glæde for dem, der skulle have uddannelsen, og for de danske leverandører af mejerindustyr.

I det hele taget vil jeg godt benytte lejligheden, nu da statsministeren også er til stede, til at sige, at jeg faktisk synes, der er et lille misforhold mellem det, som statsministeren har givet udtryk for nogle gange ved Østersørådets sammenkomst og ved andre lejligheder om dansk engagement, og så det konkrete resultat, der er kommet ud af det omkring infrastruktur og omkring samarbejdet på en række områder. Jeg tror, vi skal passe på, vil jeg sige til statsministeren, at vi i et tilstrækkeligt omfang gør os gældende i den udvikling, som foregår så stærkt og også er så vigtig, især for danske interesser.

Lad mig så endelig sige, at de nordiske lande på det økonomiske område har en interesse i at styrke udviklingen frem mod moderne retssamfund med åbne økonomier. Derfor ligger der en stor opgave i at sikre klare og kendte retsregler, som kan danne grundlag for erhvervsinvesteringer. Det er oplagt, at alle har en

interesse i at sikre stabiliteten i området, og derfor er det også glædeligt, at det sikkerheds-politiske arbejde udvikler sig så konstruktivt, og her gør Danmark en klædelig undtagelse ved at tage en række initiativer, som jeg synes har været overordentligt positive. Det gælder på det militære område med henblik på i fællesskab at løse opgaver i nogle af Europas brændpunkter. Jeg synes, at det initiativ har vist sig at være overordentligt positivt.

Også på miljøområdet er det indlysende, at vi både for vores egen skyld og selvfølgelig også i høj grad for de andres må samarbejde både i Østersøregionen og i de arktiske områder med EU-landene. Jeg synes, det er lidt ærgerligt, at der ikke er miljøministre til stede, når de nordiske parlamenter mødes i Oslo i næste uge, men jeg kan forsikre både dem og andre om, at dette er et emne, som optager os alle overordentligt stærkt. En enkelt polsk flod forurenere mere i Østersøen end hele Danmark, og det viser behovet for et stærkt samarbejde.

Må jeg afslutningsvis sige, at jeg synes, det organisatoriske arbejde i Nordisk Råd er gået i den rigtige retning. Vi har fået reduceret antallet af institutioner ganske kraftigt. Vi har fået slanket organisationen. Vi har fået – som fru Dorte Bennedsens rigtigt antydede – det partipolitiske arbejde fremmet frem for det nationale. Jeg synes alt i alt, at jeg er helt enig med den socialdemokratiske ordfører i hendes bemærkninger om udviklingen på dette område.

Jeg skal på denne baggrund også lige til sidst sige et ord om budgettet. Jeg synes, der er grund til at takke Ministerrådet i anerkendelse af, at vi i sidste fase er nået frem til god fælles forståelse både mellem partigrupperne i Nordisk Råd og i forhold til Ministerrådet. Det lover godt for arbejdet og budgettet det næste år, og det bør ikke tage mere end højst nødvendigt af vores tid, for der er jo nok politik at drøfte, når vi mødes i Nordisk Råd.

Tak til regeringen for redegørelsen, tak til ministeren for det gode og tillidsfulde samarbejde med delegationen og tak til delegationen for det gode indbyrdes samarbejde, som jeg føler, vi har.

Frank Dahlggaard (KF):

En professor ved Dansk Udenrigspolitisk Institut har for nylig hævdet, at Norden er gået af mode, at Norden ikke mere er noget særligt, at nordisk konkurrence i dag går forud for nordisk identitet.

Vi hører så ofte, at det nordiske samarbejde er gået i stå og er parat til at blive kørt på museum, men det er heldigvis forkert.

Det nordiske samarbejde er levedygtigt og under fortsat udvikling. Realiteten er, at det nordiske samarbejde opfattes som særdeles interessant af vor omverden. Det gælder, når vi ser mod øst, hvor de baltiske lande er stærkt optaget af vores nordiske samarbejdsmodel, og det gælder såmænd også, når vi ser mod vest, hvor Storbritannien og Irland overvejer at bruge Nordisk Råd som en model for det nye ø-råd, de tænker på at oprette, et råd, der skal omfatte et samarbejde mellem England, Irland og de nye selvstyrende områder Skotland, Wales, Nordirland og Kanaløerne. Kendsgerningen er, at samarbejdet i Norden på mange måder i dag betragtes som et forbillede.

Det Nordiske Råds budget er på totalt 717 mio. danske kr., og det danske bidrag er på 1/4 heraf, ca. 180 mio. kr. Hvad får vi så for disse penge? Ja, den overordnede hensigt er jo at gøre hele det nordiske rum, som strækker sig fra Skelbæk til Nordpolen, over seks tidszoner fra Karelen til Thule, til et fælles hjemsted for nordboerne.

Det har været hensigten fra starten af Nordisk Råd at fremme nordboernes livskvalitet, længe før dette begreb blev videre kendt, og midlerne til alt dette er at skabe det, vi kalder nordisk nytte, f.eks. skaffer film- og tv-folkene vitaminer til film- og tv-produktioner og har bl.a. sat dansk film- og tv-kunst på verdenskortet, Nordvision skaber tv-programmer for nordboerne fra Thule til Gedser, og Nordplus-programmerne skaber studiemuligheder i nabolandene for tusinder af studenter og gymnasiaster hvert år. Nordisk Forskerakademi skaber netværk mellem de nordiske forskningsinstitutioner og seniorforskere til nordisk nytte for videnskabelig udvikling. Nordisk Kulturfond skaber muligheder for, at folkelige organisationer, kunstnere, skoleelever, musikere, forfattere, lærere, gamle og unge kan mødes i Norden og bane vej for nordboernes meningsfulde og nyttige samvær med hinanden.

Så er der Nordens huse i Thorshavn, i Reykjavik, i Nuuk, der skaber bånd og knytter forbindelser mellem de nordatlantiske områder og de skandinaviske regioner.

Nordisk Ministerråds informationskontorer i Skt. Petersborg, Tallinn, Riga, Vilnius viser den nordiske profil og den nordiske model i vore nærområder ved Østersøen og hjælper beboer-

ne her og nordboerne med at få kontakt med hinanden. Man kunne også nævne den grønne svane, som garanterer varekvalitet med en sikkerhed og på et niveau, som ingen andre miljømærker.

På mere specielle mindre iøjnefaldende områder slår vi pjalterne sammen i det nordiske og laver fælles standarder som f.eks. på tandlægeområdet. Vi er jo i hvert fald befolkningsmæssigt små lande, og der kan være en stordriftsfordel ved at gå sammen. På sådan noget som den fælles læreruddannelse på det specielle felt, der hedder uddannelse af elever, der både er døve og blinde – det er heldigvis så få – er der nordisk nytte i at lave en fælles læreruddannelse.

Nærområdeprogrammerne retter sig mod præcise indsatsområder i Baltikum og Skt. Petersborg, som f.eks. børne- og ungdomsforsorg, kriminalitetsbekæmpelse og miljøgenopretning bl.a. finansieret gennem Nordisk Miljøfinansieringsselskab. Nævnes for det positive bør også Østersørådets samarbejde med Nordisk Råd.

Alt dette er nordisk samarbejde i en nøddeskal, det er nært, det er nyttigt, og det er praktisk politik til umiddelbar gavn for nordboerne og vores naboer.

Men det kan også være mere forkromet. Tag Nordisk Investeringsbank, den eneste bank i Norden, der scorer Triple A på den internationale skala, og som har et overskud, der overstiger Nordisk Råds samlede årsbudget. Den skaber økonomisk genopretning og samtidig en nordisk afsætning af industri, teknologi og knowhow ved at være medinvestor i store udenlandske projekter i Fjernøsten og i Østeuropa.

Ligegyldigt hvordan man vender og drejer det nordiske samarbejde, falder det ved enhver sammenligning med andet mellemstatsligt samarbejde, vi deltager i, ud som lysende nyttigt, indlysende selvfølgelig, rasende billigt og tordnende stilfærdigt, ja, næsten anonymt. Det sidste, synes vi fra konservativ side, er et problem. Informationen om det nordiske samarbejde er slet ikke på højde med den information og de oplysninger, der kommer ud fra en lang række andre mellemstatslige samarbejder.

Det nordiske samarbejde kan selvfølgelig også gøres bedre. Hvorfor er der ikke sket noget endnu med at iværksætte Nordplus-mini-programmet, som Rådet for nøjagtig et år siden besluttede skulle sættes i gang for at give sko-

lebørn i folkeskolen mulighed for udvekslingsbesøg hos de nordiske naboer. Målet var, at alle skoleklasser skulle have mulighed for en gang i løbet af deres skolegang at besøge en anden skoleklasse i et andet nordisk land. Jeg leder forgæves efter, at der skulle være afsat så meget som én krone til dette formål på Ministerrådets budget for 1999. Er der mon ved at snige sig et skadeligt bureaukrati ind i vores system, eller hvad er meningen? Projektet osrer jo langt væk af nordisk nytte.

Vi skal i det hele taget passe på, at vi ikke bliver så anonyme og tager det hele for så givet i vores nordiske samarbejde, at vi glemmer, at det har det ligesom stueplanterne eller kærligheden for den sags skyld, at det skal passes og plejes for ikke at visne bort. I den sammenhæng skal vi huske, at noget af det bærende i det nordiske er brugen af de skandinaviske sprog, der gør, at vi kan tale ubesværet med hinanden i det nordiske rum. Men jeg konstaterer, at det skandinaviske sprog som fælles kommunikationsredskab er på tilbagegang, og jeg konstaterer, at et af de instrumenter, vi har til at pleje sproget og dets udbredelse med, nemlig skolerens læseplaner, er ude af kontrol, når det gælder plejen af nabosprogundervisningen. Hvad vil ministeren gøre ved det?

Så har vi jo haft en sproglig servicestation, Det Nordiske Sprogsekretariat; det er nu forsvundet i vores kæde af institutioner. Det var efter min mening noget af det nyttigste. Jeg ved godt, der er kommet noget i stedet for, Nordiska Språkrådet i Stockholm, men jeg har bemærket, at den danske sprogprofessor Jørn Lund har kritiseret det kraftigt i forordet til årsbogen fra Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde, og han må vide, hvad han taler om.

Det er vores evne til at forstå og tale med hinanden, som er en af de bærende bjælker i det nordiske samarbejde, og den er ikke medfødt. Den skal læres, passes og praktiseres for at være til stede, og det gør man ikke ved at smøle med indsatsen på skoleområdet eller nedprioritere sprogområdet.

Så jeg vil spørge, hvad ministeren agter at gøre for at danske børn og unge kan forbedre deres forståelse for specielt det svenske sprog. Det går jo meget godt, når norske og svenske taler sammen, det går også meget godt, når norske og danske taler sammen, men der er problemer, når svenske og danske taler sammen.

Og så til allersidst til ministerens i øvrigt udmærkede redegørelse. På side 5 omtales en rapport, der skulle kortlægge barriererne for at bevæge sig rundt i Norden, og den skulle netop være kommet. Er det en, man kan skaffe sig? Jeg har forsøgt her i dag, men har ikke fået den og håber, at den kan være tilgængelig også for Folketingets medlemmer.

Som nævnt i ministerens redegørelse side 8 havde man sammen med de andre samarbejdsministre et møde i Bruxelles med EU-ambassadørerne og drøftede forskellige ting, bl.a. spørgsmålet om Schengen, hvor jeg kan forstå, at Spanien eller andre af de sydeuropæiske lande blokerer for yderligere forhandlinger omkring Schengen, fordi Norge og Island ikke vil betale yderligere bidrag. Hvad sker der på dette område? Risikerer vi at komme i en situation, hvor vi skal vælge mellem pasfrihed i det nordiske eller pasfrihed i EU?

Kristen Touborg (SF):

Allerførst vil jeg godt sige tak til ministeren for redegørelsen. Den kommer rundt om mange af de aspekter, der er i Nordisk Råds arbejde.

SF støtter et omfattende og udbygget nordisk samarbejde. Navnlig i de her år, hvor Sverige og Finland også er blevet medlemmer af EU, er det vigtigt, at det nordiske samarbejde finder sin plads i forhold til EU. Landene samarbejder allerede i forhold til EU, som ministeren også nævner i sin redegørelse, men skal nok i endnu højere grad vænne sig til at bruge hinanden til at styrke den nordiske dimension, den nordiske kultur og de nordiske værdier i EU. Det bliver ikke mindre vigtigt i takt med, at EU-udvidelsen skrider frem.

Det fører mig til et samarbejdsforum, som ministeren ikke direkte nævner i sin redegørelse, nemlig Østersørådet. Samarbejdet med nærområderne er en vigtig prioritet for det nordiske samarbejde, og Nordisk Råd har en lang række programmer for at fremme demokrati, menneskerettigheder, miljø og kontakter mellem befolkningerne i forhold til nærområderne.

Men ved siden af disse programmer mener SF også, at selve Østersørådet bør styrkes, og her har Nordisk Råd en vigtig opgave efter vores opfattelse. Ikke mindst når vi står over for en NATO-udvidelse, som risikerer at marginalisere Rusland i forhold til NATO, er det vigtigt at styrke de samarbejdsfora, hvor Rusland deltag er på lige fod.

Østersørådet med både Tyskland, Polen, Baltikum, de nordiske lande og altså Rusland kan helt sikkert spille en stor rolle rent sikkerhedspolitisk, og nu er forsvarsministrene jo også begyndt at deltage i Nordisk Råds sessioner. Så vi kan sige, at Nordisk Råd ønsker at spille en sikkerhedspolitisk rolle, og med Østersørådet kan vi gøre det mere konkret.

Ved siden af det sikkerhedspolitiske aspekt har Østersølandene fælles interesser i forhold til miljøet, navnlig i selve Østersøen. Her skal vi også styrke samarbejdet væsentligt. Men hvis vi ønsker at styrke samarbejdet, kræver det også, at Østersørådet får mere politisk indhold. De nordiske lande skal prioritere det højere og på den måde få også russere og tyskere til at gå mere ind i samarbejdet. Man bør styrke sekretariatsfunktionen og sikre, at der lægges flere konkrete initiativer og projekter i Østersørådet både for regeringens og for parlamentarikernes vedkommende. Det er simpelt hen ikke nok at mødes en gang om året til en konference.

Nordisk Råd bruger fortsat omkring 45 pct. af midlerne til sprog og kultur. Det er udmærket, men vi må sikre, at pengene bruges mest muligt hensigtsmæssigt. Der bruges mange penge til, at parlamentsmedlemmer fra de nordiske lande holder møder og seminarer rundt omkring i landene, men en virkelig styrkelse af nordisk sprog og kultur følger af oplevelsen af samhørighed mellem borgerne i Norden.

Det er vigtigere at sikre, at borgerne i de nordiske lande mødes, end at parlamentarikerne gør det. Derfor mener vi, at det er meget vigtigt at støtte udvekslingen af studerende, skoleelever og i øvrigt fremme folkelige kontakter og folkelige initiativer. Når vi lærer hinanden at kende, finder vi også ud af, hvor meget vi egentlig har til fælles. Det er jo samhørigheden mellem folkene, der giver det nordiske samarbejde perspektiv.

I redegørelsen fremhæves Odin-projektet, som også ser meget spændende ud. Her bruger man Internettet til at koble børn og unge fra Norden sammen i et elektronisk netværk. Det er en slags, der skal være mere af.

Til slut vil jeg nævne en sag, som har været drøftet i Nordisk Råd på initiativ af den venstresocialistiske gruppe, nemlig MAI-aftalen, den multilaterale aftale om investeringer. Efter forslag fra den venstresocialistiske gruppe har Nordisk Råds præsidium udformet en række anbefalinger til de nordiske regeringer.

Kort fortalt går de ud på, at man stræber efter en multilateral aftale frem for dagens mange bilaterale, men en aftale, hvor så mange lande som muligt kan deltage; at regeringerne skal arbejde for en aftale, som fremmer en økonomisk, social og miljømæssigt bæredygtig udvikling; at man lægger større vægt på beskyttelse af miljø, lønmodtagerrettigheder og kulturværdier end den nuværende aftale; at aftalen ikke medfører, at de nuværende standarder sænkes, og at man opfordrer til en offentlig debat med deltagelse af relevante organisationer og NGO'er.

Nu er fremtiden for MAI temmelig usikker, men anbefalingerne er jo ret relevante. Så til afslutning skal jeg opfordre til, at de indgår i debatten om MAI i Danmark og i regeringens overvejelser om aftalen.

Aase D. Madsen (DF):

Jeg vil gerne sige ministeren tak for den redegørelse, ministeren har givet Folketinget om det nordiske samarbejde.

I Dansk Folkeparti anerkender vi betydningen af et stærkt kulturelt, sprogligt og praktisk samarbejde mellem de nordiske lande, og vi ønsker på linje med flertallet i Folketinget, at det nordiske samarbejde derfor skal være stabilt og godt.

Norden bør på grund af sin geografiske og historiske placering kunne udøve formidlerens rolle mellem Øst og Vest. Et nordisk brobygningsarbejde mellem Øst-, Central- og Vesteuropa vil kunne få stor betydning for hele verdensdelen. Ikke mindst i forholdet til de baltiske lande har Norden spillet og spiller en stor rolle, og denne indsats bør fortsættes.

Ministerens redegørelse rummer mange positive elementer, eksempelvis inden for kultur, undervisning og forskning. Således er Odinprojektet, det elektroniske netværk, der via Internettet og World Wide Web knytter elever og lærere sammen i Norden, meget spændende.

Det er inden for dette samarbejde vigtigt at lægge vægt på den fælles nordiske sprogforståelse, og jeg er enig med ministeren, når ministeren fremhæver vigtigheden af, at unge fra de forskellige nordiske lande fortsat kommunikerer på de nordiske sprog og ikke behøver, som det desværre ofte er tilfældet, at slå over i engelsk for at kunne forstå hinanden.

Det nordiske samarbejde bliver i de kommende år endnu mere spændende i forbindelse med etableringen af Øresundsforbindelsen, og Dansk Folkeparti ser frem til, at dette sjæl-

landsk-skånske projekt gennemføres til gavn for folkene på begge sider af Sundet.

Dansk Folkeparti mener, at selve det praktiske arbejde med at få Øresundsregionen til at fungere halter noget bagefter, og de mange problemer er udmærket beskrevet i Berlingske Tidendes artikel i dag med overskriften »Regelkaos i Øresundsregionen«.

Beklageligvis har man i Nordisk Ministerråd besluttet at sætte indsatsen mod fremmedhad og racisme på dagsordenen. Formålet er det sædvanlige, hvad enten det nu kommer fra den danske regering eller fra EU, at ændre folkenes holdning til indstrømningen af fremmede. For deres egne penge skal de nordiske borgeres holdning til flygtninge og indvandrere korrigeres i overensstemmelse med regeringens opfattelse.

Dansk Folkeparti går naturligvis stærkt imod racisme og racister, men det er helt marginale grupper, der her er tale om.

I et demokratisk samfund kan det, der så smukt kaldes den rette opfattelse, altid diskuteres, men det er under ingen omstændigheder noget, hverken staten eller Nordisk Råd skal blande sig i.

Det er ikke første gang, man fra myndighedernes side direkte går efter borgernes holdninger på dette område, og dette skal så måske forstås på den måde, at man har indset, at i de nordiske befolkninger er der slet ikke forståelse for den førte udlændingepolitik.

Journalister og mediefolk skal bearbejdes. Der skal laves skrivekonkurrencer for unge. Der skal skabes uddannelsesprojekter for ungdomsledere, og der skal arrangeres stribevis af kampanjer, som skal propagandere for det multietniske samfund. En statslig meningsbearbejdelse af befolkningen opgav man først for nylig i Østeuropa. Det er ikke acceptabelt, hvis de frie nordiske lande skal tvinges ind på den vej.

Dansk Folkeparti modsætter sig alle forsøg på at ensrette meninger og lægge låg på den frie demokratiske debat og opfordrer ministeren til på Nordisk Råds møde i Oslo at afvise planerne.

Dorit Myltoft (RV):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for redegørelsen, og så vil jeg indlede med et citat af tidligere forstander Jørgen Bøgh fra Den Frie Lærerskole i Ollerup. Ved indvielsen af lærerskolen sagde han: »Virkeligheden er alle tings prøve«.

I det nordiske samarbejde skorter det ikke på flotte ord og gode viljer, men det er i virkeligheden, det står sin prøve.

Nordisk Råd er i de seneste år blevet omstruktureret og er nu ved at finde sig til rette i den nye form med de tre søjler, og som jeg har oplevet det med et større engagement og ønske om indflydelse på budgetlægningen og dermed på de fælles prioriteringer.

I slutningen af ministerens redegørelse er der en bekymring for, at ministerens pulje er beskåret for at kunne klare det øvrige budget, og dermed vil jeg tage den bekymring op ved at sige, at så må Nordisk Råd i øvrigt udvise en økonomisk ansvarlighed på det samlede budget.

På den første side i redegørelsen står, at det nordiske samarbejde blev styrket ved omstruktureringen – det sidste var min tilføjelse – og videre, at det har gjort, at mulighederne for at opfange politiske signaler og omsætte dem til politiske beslutninger er styrket.

Jeg synes, at der i disse udtalelser ligger kerneindholdet af samarbejdet mellem Nordisk Råds parlamentarikere og Nordisk Ministerråd, men der kommer også spørgsmålet om de folkelige foreninger ind.

På Nordisk Råds session er der et dagsordenspunkt om kultur, media og folkeligt samarbejde, og dér vil man ikke kunne undgå at komme ind på det spørgsmål.

For mig repræsenterer det folkelige arbejde legitimiteten af det repræsentative demokrati. Uden et folkeligt engagement ikke et repræsentativt demokrati, og dermed kommer så både parlamentarikere, Ministerråd og de frivillige organisationer til at skulle arbejde sammen.

Traditionelt har de frivillige organisationer formidlet de økonomiske midler, som er bevilget af Ministerrådet. Spørgsmålet er, om foreningerne også kan opfange de politiske signaler og videregive dem til parlamentarikere og Ministerrådet, og hvordan det så i givet fald skal foregå. Det er deri, at der også er en udfordring til os alle sammen, også udfordringer til de frivillige organisationer, og det vil givetvis optage en del af debatten på Nordisk Råd.

I redegørelsen og i det nordiske samarbejde er ordet »nytte« på forskellig vis kommet ind i forhold til nordisk samarbejde, og det er reelt nok at spørge efter nytten indadtil som udadtil. For igen at bruge Jørgen Bøghs ord: Virkeligheden er alle tings prøve.

Jeg vil beskæftige mig lidt med nordisk samarbejde udadtil, hvor jeg ser det nordiske som,

skal jeg kalde det en basisgruppe, som vi kan gå ud fra. I første omgang vil jeg nævne nær-områderne, Østersøregionen og de baltiske stater. På dagbladet Politiken er der i dag en forside, der viser, at det rent faktisk nytter at støtte østeuropæiske lande – det samme gælder jo Østersøregionen og de baltiske stater – i demokratiudvikling og opbygning af selvstændige økonomier.

Jeg vil nævne en enkelt opgave, vi står over for, som jeg på anden vis har med at gøre, og det er inden for energiområdet, hvor vi i de nordiske lande har nogle gode erfaringer, nogle praktiske løsninger, og hvor vi ved, at i de baltiske stater og i hele Østersøregionen er man nødt til at se på, hvad der skal afløse de gamle kulfyrede værker og atomkraftværkerne, og her har de nordiske lande noget at byde på.

Samarbejdet udadtil foregår også i EU med at indarbejde nordiske værdinormer, og jeg kan nævne flere eksempler: Det er sammenhængen mellem høj beskæftigelse og god økonomi, det, at de ikke er hinandens modsætninger, men at vi netop har vist, at der kan være en god sammenhæng. Så er der hele spørgsmålet om miljø, herunder et godt arbejdsmiljø. Der er fri bevægelighed over grænser, Schengenarbejdet, og hvordan vi får det ordentlig passet sammen med den nordiske pasunion. Så er der også spørgsmål inden for forbrugerpolitik, som også bliver et væsentligt punkt på Nordisk Råds session.

Jeg vil nævne en ting mere, hvor nordiske lande har en opgave udadtil, og det er i forhold til FN. De nordiske lande har god tradition for at støtte FN og FN's arbejde, men jeg mener, der er behov for, at vi opruster i forhold til at styrke FN's handlemuligheder for og manøvre-dygtighed til at forebygge og løse konflikter.

I år er det 50-året for FN's vedtagelse om menneskerettigheder, og det bliver da også markeret ved en særlig begivenhed på Nordisk Råds session. Det er for at holde fast i, at de nordiske lande stadig væk har en central opgave, og skal jeg nævne nogle af de opgaver, hvor vi kan gå ind, så er det hele bekæmpelsen af sult på globalt plan; men det er også at sikre alle børn retten til en grunduddannelse, at sætte ind over for børnearbejde og brug af børn i krig. Nordisk Råd har taget initiativ til en »barnforum« i december, og jeg håber, at sådan nogle spørgsmål også kommer op dér.

Så vil jeg lige nævne et spørgsmål også udadtil, og det er den aktuelle situation i forhold

til verdensøkonomien og de dønninger, der kommer udefra. I weekendeksemplaret af Information var der et interview med en amerikansk økonom, Dani Rodrik, hvori han erkender, at vi gav de forkerte råd, og i løbet af interviewet kommer han ind på, hvordan det burde være. Og jeg kan ikke læse det anderledes, end at det, han fremhæver, faktisk er de økonomiske styringsredskaber, som vi forsøger at bruge i de nordiske lande. Det, der er spørgsmålet, er nemlig, om de nordiske økonomier er ordentligt funderet som bolværk mod de dønninger, der kommer af den verdensøkonomiske trussel. Og i det spil mener jeg at de nordiske lande er knap så sårbare som andre europæiske lande.

Skal det nordiske arbejde udadtil fungere ordentligt, kræver det et ordentligt samarbejde indadtil. Og her vil jeg så lige fremhæve det projekt, der hedder Odin, der jo altså er et IT-projekt for børn.

Men ellers er det at arbejde for mangfoldighed, forskellighed, mindretalsbeskyttelse, alt det, som vi har i festtalerne. De nordiske værdinormer skal stå deres prøve blandt mennesker, der bor, lever og arbejder i Norden, uanset hvilken kulturel baggrund man er rundet af.

Det Radikale Venstre ønsker Nordisk Råd en god session i Oslo i næste uge.

Jette Gottlieb (EL):

Nordisk Råds livs- og eksistensgrundlag er og bliver den folkelige opbakning, og det skal kunne spores i prioriteringerne.

Prioriteringerne skal bære præg af et udgangspunkt i almindelige menneskers nordiske nytte. Og det skal være basis for projektplanlægningen, hvor hovedvægten skal lægges på, at almindelige mennesker får fællesnordiske oplevelser, langt mere end parlamentarikere eller sekretariatsmedarbejdere får det.

I hovedsagen har omlægningen af arbejdet med hovedvægten på de nationale grupperinger til hovedvægt på de mere holdningsbestemte vist sig at være en succes. Den politiske debat har fået en højere kvalitet, og det gælder selvfølgelig også i budgetdebatten.

Derimod er opdelingen i de tre regionale udvalg ikke heldig. Vi har fundet en form, men kun fordi vi har suppleret med temaundervalg eller på andre måder har henlagt bestemte temaer til bestemte udvalg.

Resultatet af den øgede politisering var nybruddet med vægt på sikkerhedspolitikken,

som satte sidste års dagsorden. Følges det op, og ses det i lyset af konventionen om atomvåbensikkerhed, som vi havde til debat her i salen, ja, så må næste skridt jo være atomvåbenfri zone som vej til total atomvåbenfrihed. Her kunne Norden godt gå i spidsen.

Et andet politisk problem er Schengenproblemet. Jeg vil meget nødig være i de statsministres skørter, der pludselig skal fremlægge en konflikt mellem en pasfrihed i Norden eller en pasfrihed i EU. Med de løfter, der er blevet givet på Det Nordiske Råd, skal en sådan diskussion hele tiden holdes varm. Og i den forbindelse vil jeg gerne støtte den konservative ordfører, der beder om at få en løbende redegørelse for, hvordan situationen i Schengen udvikler sig. Den modsætning, der er på det punkt, er stadig ikke løst.

Ligesom sidste års nybrud var spørgsmålet om sikkerhedspolitikken, så tror jeg, at dette års nybrud bliver erhvervspolitikken. Jeg spår, at MAI-aftalerne får en hed debat på sessionen. De udspil, der er lagt, er ikke på nogen måde vidtgående nok. Nu er det muligt, at den verdenspolitiske situation har udviklet sig hurtigt, end det er foregået på skrivebordene, men der er i hvert fald meget, der tyder på, at de MAI-aftaler må have en helt anden diskussion. Miljøpolitikken og måske især energipolitikken kan blive det næste.

Jeg forudser i hvert fald, at vi får nogle hede og indholdsrige politiske diskussioner på dette års session, og jeg tror, det vil være frugtbart og en sikring af, at det nordiske samarbejde kan fortsætte.

Kirsten Jacobsen (FP):

I Fremskridtspartiet vil vi da også gerne takke ministeren for redegørelsen.

Vi er derimod ikke særlig begejstrede for indholdet. Og det skyldes, at Nordisk Råd jo efterhånden har udviklet sig til at være en parlamentarisk forsamling, som vil konkurrere med andre parlamentariske forsamlinger om at holde store internationale debatter i stedet for at beskæftige sig med det, som de gamle parlamentarikere besluttede i 1952, da de startede Nordisk Råd: at have et parlamentarisk forum, hvor man kunne debattere nordiske anliggender.

Det var da også sådan, at man overhovedet ikke kunne debattere noget, som ikke berørte mindst to nordiske lande, og man kunne overhovedet ikke debattere noget, som havde noget

som helst med lande at gøre, som lå uden for Europa.

Socialdemokratiets tidligere statsminister, Anker Jørgensen, tog i 1978 det første skridt til at få brudt denne gode tradition, og siden da har der altså ikke været grænser for, hvad Nordisk Råd har villet involvere sig i. Og det kan jo synes mærkeligt, når man inden for nøjagtig den samme epoke har fået oprettet andre internationale fora, OSCE og lignende, hvor de samme parlamentarikere kan debattere nøjagtigt de samme ting.

Fremskridtspartiet ønsker det nordiske samarbejde. Vi går ind for, at den fælles kulturarv bliver styrket. Vi er helt overbevist om, at det sker i masser af de regeringsorganer og embedsplaner, som findes, og som koster det danske samfund 175 mio. kr. om året.

Jeg er helt enig med SF's ordfører, som sagde, at det er vigtigere, at de nordiske borgere mødes, end at parlamentarikerne rejser til en eller anden nordisk hovedstad og står og debatterer det, som de debatterer på mange andre hold. Jeg tror – og det er et frit citat efter hukommelsen – at det var i 1975, ellers var det i 1974, at SF's medlem af Nordisk Råd, hr. Poul Dam, sagde, at der kun var tre brancher, som ville opdage det, hvis man nedlagde Nordisk Råd. Den ene var trykkeribranchen, den andet var restaurationsbranchen, og den tredje var rejsebureaubranchen. Det var rigtigt, da hr. Poul Dam sagde det for mere end 20 år siden, og det er lige så rigtigt i dag.

I Fremskridtspartiet har vi den opfattelse, at den danske regering på de niveauer, hvor man nu har samarbejde med de andre nordiske lande, skal styrke dette samarbejde og så se at få den parlamentariske forsamling nedlagt. Den selskabsklub fortjener ikke at fortsætte. Så kan man styrke andre dele af det nordiske samarbejde.

Jeg havde en personlig oplevelse, som var skrækindjagende for mig. Jeg startede som medlem i Nordisk Råd i 1973, kom ind mere end ti år senere som suppleant i de samme udvalg og opdagede, at mange af de forslag, som jeg havde været ordfører på ti år tidligere, stadig væk lå der, uden at der var sket noget som helst med dem.

Og må jeg så ikke godt give Folketingets formand og Folketingets Præsidium et godt råd. Jeg ved ikke, om det er tilladt fra talerstolen, men jeg vover det alligevel. Hvad i alverden er meningen i, at Folketinget fortsat holder møde-

fri uge, som om Nordisk Råd stadig væk havde session i februar? Er det, fordi vi synes, at vi fortjener ikke alene en vinterferie, men en ekstra uges ferie? Jeg synes, at man skal holde op med det. Nu er man da i hvert fald holdt op med at kalde det Nordisk Råd-ugen i kalenderen, for det er dog for provokerende.

Men som sagt, selv om det kun koster 9 mio. kr. at have den her selskabsforening, så er det et af de steder, hvor vi gerne vil spare, og vi kommer til et forslag senere på dagen, hvor vi meget gerne vil overføre pengene, bl.a. til boligstøtte for de svage pensionister.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Fru Kirsten Jacobsen er jo inciterende at høre på, når hun bliver indigneret og kritiserer tingene fra denne talerstol. Vi fik at vide, at fra 1973 til 1983 var der intet sket i Nordisk Råd. Det er klart kritisabelt.

Som sagt så synes jeg, at kritik er godt, men det er ikke nogen skade til, hvis den også bare i noget omfang baserer sig på virkeligheden, og hvis nu fru Kirsten Jacobsen havde hørt efter denne debat eller den tilsvarende, vi havde sidste år, jeg tror sågar også forrige år, så ville hun måske have kunnet konstatere, at Nordisk Råds arbejde er totalt omkalfatret. Det er blevet et arbejde baseret på de partipolitiske grupper.

Jeg har altid som eksempel på, at det burde laves om, brugt det, at jeg tidligere fandt det temmelig mærkværdigt, at man forventede, at jeg skulle være mere enig med hr. Poulsgaard i Nordisk Råd, end jeg skulle være med mine socialdemokratiske kolleger. Nu er jeg kun forpligtet over for mine socialdemokratiske kolleger, og det giver faktisk væsentlig mere seriositet i arbejdet.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er helt enig med fru Dorte Bennedsen i, at det ville have været naturstridigt af fru Dorte Bennedsen at være mere enig med hr. Poulsgaard end med sine socialdemokratiske kolleger.

Jeg var også helt enig i den kritik, som var på det tidspunkt. Jeg har fulgt med i debatten, og jeg ved godt, at arbejdet i Nordisk Råd er fuldstændig omkalfatret, men det, jeg kritiserede nu, var, at det arbejde, der i dag finder sted i Nordisk Råd, finder sideløbende sted i andre organer, hvor de samme nordiske landes parla-

mentarikere deltager. Jeg nævnte OSCE og Europarådet. Jeg kunne også nævne FN, jeg kunne nævne mange andre steder.

Den nordiske dimension i det nordiske samarbejde, vil jeg sige til fru Dorte Bennedsen, er blevet til en biting, og de udenrigspolitiske anliggender er blevet til hovedtingen, og det er det, jeg kritiserer og siger, at det kan man lige så godt diskutere i andre fora.

Formanden:

Hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Jeg kan ikke helt dy mig for at komme med en enkelt bemærkning til den forrige taler, som nævnte, at i de 10 år, der er gået, fra hun først havde været til Nordisk Råds samlinger og senere var kommet tilbage igen, var det de samme forslag, som man diskuterede 10 år efter.

Man kan vel heller ikke udelukke, at vi i Folketinget har diskuteret forslag fra Fremskridtspartiet, som også har været fremsat for 10 år siden, eller der kunne for den sags skyld også være forslag fra Kristeligt Folkeparti, som dukker op igen 10 år efter, at de måske første gang har været fremsat her i Folketingssalen. Sådan er det jo, når medlemmer af en parlamentarisk forsamling brænder for en sag: så forsøger man på forskellig vis at få gennemslag for sine synspunkter.

Men bortset fra det vil jeg godt indledningsvis takke ministeren for en udmærket redegørelse, som på mange måder, synes jeg, fremhæver nogle rigtige perspektiver ved det nordiske samarbejde. Udgangspunktet for redegørelsen er jo fra ministerens side en konstatering af, at det nordiske samarbejde er blevet konsolideret i perioden 1997-98, og der lægges i den sammenhæng speciel vægt på, at Finland og Sverige nu har været medlemmer af Den Europæiske Union i en 3-års-periode.

Det er jo da et udgangspunkt at tage. Det kan i hvert fald ikke benægtes, at Sverige og Finland har været medlem af EU i den periode, som nævnes i redegørelsen, men jeg synes på sin vis, at der er et vigtigere perspektiv at tage fra det nordiske samarbejde i dette år end netop det, at der nu er flere af de nordiske lande, som nu er blevet medlemmer af Den Europæiske Union, og det, jeg her tænker på, er ikke mindst den rolle, som det nordiske samarbejde – Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og de øvrige sam-

arbejdsinstitutioner – spiller i forhold til samarbejdet i hele Østersøregionen.

For Kristeligt Folkeparti at se er det et helt afgørende perspektiv og også afgørende i forhold til, hvordan vi skal vurdere det nordiske samarbejde og dets ydre perspektiver. Det nordiske samarbejde er for os at se godt på vej til at kitte Østersøregionen sammen og har i virkeligheden også på afgørende vis betydet en revitalisering af samarbejdsperspektiverne for de nordiske lande og Østersøregionen som sådan.

Jeg mener ikke, vi skal undervurdere, at det nordiske samarbejde i den sammenhæng helt klart fungerer som en model for andre landes samarbejde, og jeg mener, at det nordiske samarbejde også spiller en uhyre vigtig rolle i vores egen Østersøregion. Det er ikke mindst i det lys, at vi fra Kristeligt Folkepartis side gerne ser det nordiske samarbejdes placering i det fremtidige Europa.

Når det er sagt – og der bruges mange ressourcer på det område, som den tidligere ordfører også var inde på for lidt siden – vil jeg godt understrege, at for Kristeligt Folkeparti er og bliver kernen i det nordiske samarbejde fortsat det kulturelle samarbejde. Det er på det kulturelle område, at samhørigheden mellem vore lande manifesterer sig. Det er de fælles kulturelle værdier de nordiske lande imellem, som også er kittet i det nordiske samarbejde, og det synes jeg er vigtigt at fastholde i en tid, hvor vi så i øvrigt kan se det nordiske samarbejde som værende værdifuldt og nyttigt også i en bredere europæisk sammenhæng.

Det er vigtigt at fastholde den kulturelle dimension i det nordiske samarbejde, fordi det er på det plan, at samarbejdet også bliver lokalt og nærværende, og det er dér, vi fra Kristeligt Folkepartis side at se på afgørende vis også må vurdere virkningen af Nordisk Nytt.

Vi lægger stor vægt på de mange udvekslingsordninger, der er i Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds regi, og som betyder, at skoleelever, studerende, lærere og mange flere, som det også har været nævnt i debatten her, rent faktisk oplever et nordisk samarbejde. Jeg vil godt ligesom tidligere ordførere efterlyse lidt mere fremdrift på det område, der vedrører Nordplus-mini. Det er et af de alvorlige hærnegpartier, vi har i forhold til, hvad der i øvrigt er sket på udvekslingsområdet i de seneste år inden for det nordiske samarbejde.

Fra Kristeligt Folkepartis side er vi meget tilfreds med den udvikling, der har været inden

for samarbejdet i de senere år, hvor der jo er sket store ændringer. Vi mener, at den højere grad af partiorientering, der har været i samarbejdet, også har været med til at give fornyet dynamik i samarbejdet som sådan og til i højere grad at politisere samarbejdet, hvilket vi synes er vigtigt, hvis det skal give nogen mening fremover.

Jeg vil gerne pege på, at vi også ser emner, som vedrører medborgerspørgsmål som værende vigtige at tage op i Nordisk Råd-sammenhæng, ikke mindst for parlamentarikerens vedkommende, for disse spørgsmål er jo med til at sikre, at det nordiske samarbejde mellem parlamentarikerne også får en dimension af idéudvikling. Det synes vi er vigtigt, og så kan man mene, at det indbefatter unødvendige rejser og middage osv., men det er nu engang sådan, at hvis man skal udvikle et samarbejde i fællesskab, kræver det altså rejser, og så kræver det også, at man får noget at spise indimellem.

Vi synes, at Nordisk Råd i den sammenhæng også er vigtigt som et diskussionsforum mellem politikere, der kan føre en diskussion, som også får betydning ikke bare i nordisk sammenhæng, men måske også i andre internationale fora, hvor beslutningskraften somme tider kan være større, end den er i Nordisk Råd.

Alt i alt synes vi, at de omstruktureringer, som Nordisk Råd og det nordiske samarbejde i det hele taget er undergået i de senere år, har været positive og har ført til, at man mere målrettet igangsætter nye aktiviteter, og at hele budgetprocessen også fører til, at vi fra parlamentarisk hold bliver nødt til også at være mere specifikke i vores prioriteringer.

Det er kun positivt, men grundlæggende set synes vi, at det nordiske samarbejde fortsat skal lægge hovedvægten på det kulturelle samarbejde. Det er dér, Nordisk Nytte i forhold til, at så mange af vores medborgere bliver inddraget mest muligt, først og fremmest er at finde, og derfor synes jeg, det er vigtigt at få det perspektiv med i en tid, hvor Nordisk Råd i højere og højere grad orienterer sig mod omverdenen. Det er også fint og godt, men vi skal ikke glemme det, der er vores base i samarbejdet.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Nu er hr. Jann Sjursen jo ung både som parlamentariker og af alder, og derfor er det ikke sikkert, at Nordisk Råds historie sådan står helt present, men for at det i hvert fald ikke skal stå

forkert her i historiebøgerne, så gik det, jeg sagde, om, at de samme forslag blev behandlet 10 år efter, faktisk ud på, at det var udvalgsbehandlingen af de oprindeligt fremsatte forslag, som ikke var færdig, da jeg kom tilbage 10 år efter, og at det var ikke nogen sjældenhed, det var nærmest normen.

Og så vil jeg gerne sige, at jeg er helt enig med hr. Sjursen i, at udvekslingen af nordiske borgere er vigtig. Jeg er selv en af dem, som har været udvekslet og har haft gavn af det; det er måske det, der har givet mig en særlig nordisk baggrund. Den har jeg nu også fået senere, men det kan gennemføres uden om Nordisk Råd. Der er intet af det nordiske kulturelle samarbejde, der ikke kan gennemføres uden om den parlamentariske forsamling.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg skal da gerne medgive fru Kirsten Jacobsen, at det ikke er hensigtsmæssigt, at man har den samme sag under behandling i 10 år i udvalgsarbejdet. Så langt er vi da enige. Men jeg tror også, som andre ordførere har været inde på, at der er sket ting og sager i det nordiske samarbejde siden 1970'erne, også selv om jeg ikke selv var med dengang, der gør, at samarbejdet er knap så ineffektivt, som fru Kirsten Jacobsen har forsøgt at udgive det for at være i sin ordførertale her i dag.

Så glæder det mig, at vi er enige om det kulturelle samarbejdes dimension, og at det er vigtigt med udveksling i den sammenhæng, men jeg synes så også, det er vigtigt at understrege, at når vi er nået så vidt på det område, skyldes det jo bl.a. Nordisk Råd. Når flere ordførere i dag har understreget, at hvis vi skal i gang med udvekslingsrejserne for folkeskoleelever, f.eks. i Nordplus-mini-projektet, så er det jo Nordisk Råd, der rent faktisk er pådriver i den proces, og ikke ligefrem Nordisk Ministerråd, al ære og respekt for Ministerrådet.

Derfor synes jeg, at fru Kirsten Jacobsen måske ikke i en sådan grad, som det lyder her fra talerstolen i dag, skal undervurdere betydningen af, at parlamentarikerne trods alt også involverer sig i det nordiske samarbejde på det plan, som det er med Nordisk Råd.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg skal ikke undlade at lægge skjul på min forundring. Når jeg hører fru Kirsten Jacobsen tale

her, er det som at høre hendes forgænger, hr. Poulsgaard, tale for 15-20 år siden.

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at der er sket en fantastisk udvikling. For det første med Nordisk Råd, som er blevet slanket, som er blevet reduceret, hvor 50 institutioner er blevet reduceret med 13, og hvor der er sket en vældig ændring i selve arbejdet og en målrettedhed i selve arbejdet. Det var det ene.

For det andet er der sket en udvikling i verden. Der er faktisk sket en meget stor udvikling i verden. Jeg synes, at fru Kirsten Jacobsen skulle have gjort sig den ulejlighed at rejse en tur til Estland og tale med parlamentarikerne dér, eller til Letland eller til Litauen for at høre, hvilket udbytte de enkelte parlamentarikere har haft af et samarbejde og et samkvem med parlamentarikere fra de nordiske lande.

Jeg mener, det er en kolossalt vigtig dimension i det nordiske arbejde at være demokratisk brobygger i Østersøregionen. Disse lande skal vi ikke svigte og slet ikke nu.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Jeg vil gerne takke hr. Jann Sjursen for, at han, som jeg har forstået det, bakker op om det forhold, at det er en helt naturlig ting, at nordiske parlamentarikere – folketingsmedlemmer, stortingsmedlemmer og rigsdagsmedlemmer – mødes en gang om året og drøfter ting af fælles interesse, prøver at nå frem til fælles fodslag og lader sig inspirere af hinanden.

Jeg har noteret mig, at hr. Jann Sjursens parti har ladet sig inspirere af den sag, der er oppe i Norge, hvor man har nedsat en værdikommision, som skal drøfte de egentlige værdier i livet og i samfundslivet, og det synes jeg da er et utroligt spændende og godt forslag.

Jeg tror, det er meget, meget vigtigt, og at det er penge, der er givet ganske godt ud, at man mødes en gang om året. Man kan oven i købet tale sit eget sprog i de fleste tilfælde og blive forstået af andre. Så jeg er glad for, at hr. Jann Sjursen tager afstand fra den besynderlige betragtning, at de folkevalgte i Norden ikke skulle mødes.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

De folkevalgte i Norden mødes overalt, både i Norden og uden for Norden. Sådan har det været, sådan skal det være, sådan vil det fortsat være.

Det eneste, jeg klandrer, er, at man skal have et særligt forum, et eksklusivt forum, som formentlig efterhånden mest bliver opretholdt, fordi Norge ikke er medlem af EU. Man kan tydeligt høre heroppefra, at det er den rejselystne flåde, som er sendt på mission nu.

Jeg har besøgt Estland, jeg har besøgt Letland, jeg har besøgt Litauen, jeg har talt med de parlamentarikere, jeg ved, hvilken betydning det har for dem at få hjælp og støtte fra os fra de nordiske parlamenter. Det kan man alt sammen give dem fra det enkelte lands parlament.

Der er ingen af de ting, der nævnes, som overhovedet betinger, at man har den parlamentariske forsamling, som kalder sig Nordisk Råd. Ingen af de forslag eller forsvar, som man har bygget op for at nedgøre det, jeg har sagt, ikke et eneste argument er man kommet med bortset fra, at det er hyggeligt at mødes også næste uge i Oslo. Jeg giver de tidligere ordførere ret i, at det såmænd er hyggeligt, men det er blevet overflødigt med alle de andre internationale fora, man har fået, hvor de samme mennesker drøfter de samme ting.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg kan forstå, at fru Kirsten Jacobsen går ind for det, jeg vil kalde en form for osteklokkeparlamentarisme, og det er så o.k. Man kan godt have den holdning, at man fremmer et samarbejde, og at man kan hjælpe andre lande ved blot at sidde i det lille kongerige Danmark og så prøve at klare paragrafferne herfra. Men man kan jo også prøve at pulje kræfterne, sådan som man gør inden for det nordiske samarbejde i forhold til den indsats, man vil gøre over for f.eks. landene i Østersøregionen. Og man kan også prøve at besinde sig på, hvad det er for nogle fælles kulturelle værdier, der konstituerer vores samfund, og som det er værd at holde fast i fremover, sådan som det sker inden for det nordiske samarbejde.

Jeg anerkender, at fru Kirsten Jacobsen hælder til en osteklokkeparlamentarisme, og det er jo fint nok, men det gør vi ikke i Kristeligt Folkeparti; vi mener, at det er vigtigt, at parlamentarikere også mødes i fora, hvor man er forpligtet af nogle dagsordener, og hvor der ikke bare er løs snak i øst og vest, for det er der nok af.

Formanden:

Hr. Søren Hansen som privatist.

Søren Hansen (S):

Der er sket en hel del godt i Nordisk Råd igennem den sidste tid og de senere år, senest nu med ministerens udmærkede redegørelse. Tak for den!

Det var også lykkeligt, at vi fik, som det hedder, vitaliseret det nordiske samarbejde med de ændringer, der skete for nogle få år siden. Det var godt, at vi fik stillet det krav til alle de nordiske aktiviteter, at de skal have nordisk nytte. Hvad skulle vi ellers havde dem for? Men det krav er blevet stillet, og det står nu klart for enhver nordisk politiker at spørge, hvilken nordisk nytte dette eller hint forslag har, og jeg tror, det er en sund proces.

Der er kommet mere tryk på de nordiske kedler, og det er godt, og det er også vigtigt, tror jeg, i en situation, hvor i globaliseringens navn masser af små kulturer og små sprogområder bliver klemte gevaldigt af de store og dominerende markeder. Der er det sundt og godt, at vi har et nært og godt fundament at stå på, og at vi har fået knyttet masser af nordiske sjæle sammen, for det er jo det, der skal holde sammen på det hele, når det kommer til stykket.

Det var godt, at de nordiske statsministre traf beslutningen om, at 50 pct. af Nordisk Råds budget skal gå til kunsten, kulturen, undervisningen og forskningen. Det er en af de beslutninger, der rækker frem i tiden på en kvalificeret facon.

Men bag hver eneste af disse ytringer ligger der en beslutning om, at tingene skal gøres anderledes og bedre. Og det er i det lys, jeg gerne ville advare imod to ting, som jeg synes der er grund til at få gjort noget ved, og den ene er varm luft, og den anden er langsommelighed. Lad mig nævne to eksempler her:

For det første den varme luft:

Kulturministrene har udarbejdet »Kultur-redegørelsen år 2000«, som Norden-udvalget i Nordisk Råd nærmest afviste, idet man sagde: Det her er for tyndbenet, for lidt farligt, for lidt konkret; der er ganske enkelt for meget varm luft i denne sag. Vi vil gerne drøfte projektet med kulturministrene, men på det nuværende grundlag er det simpelt hen ikke godt nok.

Og det sker i en situation, hvor vi står under det internationale pres!

Og hvad sagde man om film- og tv-samarbejdet, om medieområdet, om de frivillige organisationer, Nordplus-mini, som er et lille forslag – det erkender jeg – til på en kvalificeret

måde at binde de nordiske sjæle sammen, og om designtraditionen og en række andre helt konkrete områder, hvor vi kunne bruge Norden stærkere, det, vi i fællesskab repræsenterer, den kultur, hvis grundlag vi står på? At det var varm luft.

Det skal vi være forsigtige med.

For det andet langsommeligheden:

Der bruger jeg så det lille forslag om Nordplus-mini – der er flere eksempler, men jeg bruger det lille forslag, som jeg har haft en hel del at gøre med – som har til opgave at få de nordiske unge til at rejse rundt i Norden i stedet for at rejse til det græske øhav eller til Athen eller til Prag; der skal de nok komme. Lad dem rejse rundt i Norden og binde det netværk lidt stærkere sammen.

Det lille forslag blev forelagt i grupperne og for Nordisk Råds udvalg i september 1997, og 2 måneder senere blev det vedtaget på sessionen i Helsingfors. Og hvad så? Ja, det var vedtaget så tidligt, at det skulle have været på dagsordenen og have vist sin bærekraft allerede året efter – det havde nogle af os da forestillet os, måske lidt naivt, men o.k. – men det blev ikke i 1998. Og hvad så i 1999? Ingenting – hvis ikke der var blevet sat et meget kraftigt pres ind fra Norden-udvalget og fra præsidiet osv., og nu kommer der så en meget, meget forsigtig start på det.

Det er et eksempel på den langsommelighed, som jeg synes er farlig for os.

Og som sagt: Når det er farligt, så er det, fordi vi, hvis vi ligger for meget under for langsommeligheden og den varme luft, ikke får udnyttet det nordiske lys, som for det første er så dejligt, og for det andet er så særligt, at det er værd at ofre en hel masse kræfter på.

Ministeren for nordisk samarbejde (Marianne Jelved):

Jeg vil gerne indlede med at takke for det meget konstruktive samspil, som jeg synes regeringen og den danske delegation har i fællesskab omkring de nordiske spørgsmål. Det betyder jo ikke, at den politiske uenighed ikke er til stede, men der er dog bred opbakning til at finde løsninger og udviklingsretninger, som tilgodeser de politiske målsætninger, som det jo er enhver politisk forsamlings opgave at formulere og diskutere og beslutte sig for.

I den sammenhæng vil jeg gerne sige til fru Kirsten Jacobsen, at det er jo bemærkelsesværdigt at iagttage, at fru Kirsten Jacobsen med

den, jeg vil kalde det uovervejede tankegang, der er blevet givet udtryk for her – jeg skal nok underbygge, hvad jeg mener med uovervejet – kan få de korte bemærkninger til at fungere også under en debat om den nordiske redegørelse. Ikke fordi jeg mener, at korte bemærkninger i sig selv er et kvalitetskrav eller et succes-kriterium, slet ikke, men fordi jeg tror, at den mere eller mindre skjulte dagsorden for fru Kirsten Jacobsen netop er at finde en niche i det parlamentariske billede, som kan trække det parti, som fru Kirsten Jacobsen repræsenterer, frem i denne debat.

Og dér vil jeg gerne kommentere, hvorfor jeg mener, at det er et uovervejet forslag, fru Kirsten Jacobsen fremsætter, nemlig det forslag, der går ud på at nedlægge Nordisk Råd som en parlamentarisk forsamling:

Det passer i virkeligheden overhovedet ikke til det princip, som Fremskridtspartiet ellers plejer at arbejde efter, for det, der ville ske i en sådan situation, hvis man nu fulgte fru Kirsten Jacobsen, var, at man altså ville etablere et samarbejde mellem fem regeringer, uden at der på noget punkt er mulighed for en samlet parlamentarisk kontrol af de fem regeringers handlinger.

Alene af den grund vil jeg finde, at det absolut ikke er et fornuftigt forslag – og nu taler jeg også som interesseret i, hvordan demokrati og internationalt samarbejde osv. udvikler sig – for det nordiske samarbejde, vi har, er jo specielt på den måde, at der er en fællesnordisk parlamentarisk forsamling, som har initiativret og kan være pådrivende over for regeringerne, og som udfører en kontrol med regeringernes arbejde og den måde, regeringerne udmønter de politiske beslutninger på. Og det specielle består jo bl.a. i, at enhver nordisk parlamentariker har mulighed for at stille spørgsmål til en hvilken som helst nordisk minister og forvente svar på sit spørgsmål.

Så vil jeg gerne sige til fru Dorte Bennedsens indlæg, at regeringen er meget enig i – og der er flere ordførere, der har givet udtryk for det samme – at det centrale er den nordiske sprogforståelse. Og jeg tror, alle erkender, at der er et vist pres på det, vi tidligere har kendt som – som man kunne kalde det – at forstå hinanden på skandinavisk, for vi bruger i dag flere midler til tolkning i det nordiske samarbejde, end vi gjorde for år tilbage. Og jeg tror, alle oplever, at det sker, at man slår over i engelsk, når man taler med nogle af de nordiske parlamentarikere,

som deltager i arbejdet; især hvis de kommer fra Finland og ikke taler svensk, kan der være problemer.

Derfor er jeg for så vidt enig i det, som der har været en bred tilkendegivelse om: at vi skal prøve at vurdere, hvordan vi kan støtte og måske også forny hele det sproglige samarbejde. Det vil jeg gerne vende tilbage til.

Og så vil jeg sige til fru Dorte Bennedsen, at jeg har noteret mig ønsket om, at opfølgningen af rekkommendationerne om foreligger tidligere end dagen før redegørelsesdebatten på sessionen. Det forstår jeg meget vel, og det vil vi bestrebe os på fremover.

Til hr. Svend Erik Hovmand vil jeg gerne sige, at jeg er meget enig i den vægt, som hr. Svend Erik Hovmand har lagt på Østersøsamarbejdet, og at den udvikling, der foregår i det nordiske samarbejde, og den prioritering, som har ført til, at nærområdet nu optager en femtedel af vores fællesnordiske budget og faktisk optager utrolig mange kræfter og ressourcer og prioriteringer, også på parlamentarikersiden, jo i virkeligheden er udtryk for, at vi i det nordiske område og i nærområdet er overbeviste om, at vores naboer er vigtige bekendtskaber og vigtige partnere i vores fælles bestræbelser for at få en positiv og fremadrettet udvikling i den region, som vi faktisk er en del af, og som vi lever midt i.

Og i den udvikling er den demokratiseringsproces, som hr. Svend Erik Hovmand trak frem, jo et meget centralt element, og netop forudsætningen for, at vi kan få den udvikling, som også skaber sikkerhed og stabilitet og ro for os selv og for de muligheder, vi har som danskere, svenskere, finner og nordmænd osv. Og det tror jeg er noget af det mest ægte og givende, når man skal tale om nordisk nytte, og noget, som alle parterne, der samarbejder om det, har glæde af og interesse i, for dermed får vi også den ægte drivkraft til at finde ud af, hvordan vi kan løse fælles opgaver og få et fredeligt nærområde, en fredelig del af verden, til glæde for alle borgere og erhvervslivet osv.

Til hr. Frank Dahlgaard, som stillede en række konkrete spørgsmål, vil jeg, inden jeg giver svarene på dem, sige, at jeg synes også, det, som hr. Frank Dahlgaard gav udtryk for, er interessant: at det nordiske samarbejde faktisk er et forbillede, der breder sig, og jeg synes også, den engelsk-irske diskussion om de her spørgsmål er interessant. Og jeg mener helt afgjort, at hvis vi kan bidrage til en konkret igangsættelse

af den type samarbejde, er det noget, vi skal være meget åbne over for og prioritere, men det må selvfølgelig komme som spørgsmål fra de pågældende beslutningstagere i det pågældende område.

Jeg vil bare gøre opmærksom på, at der er andre steder i verden, hvor man ser det nordiske samarbejde som et forbillede. F.eks. har Bulgarien for nogle år siden taget initiativ til den samme konstruktion med hensyn til et samarbejde omkring Sortehavet, netop med reference til det nordiske samarbejde. Og jeg synes, vi også godt selv kan bidrage, når vi internationalt i øvrigt støder på, at der er brug for inspiration og hjælp med hensyn til de nordiske erfaringer.

Med hensyn til spørgsmålet om Nordplusmini, som hr. Søren Hansen beskrev som et eksempel på en langsomhed, som han advarede imod, vil jeg gerne sige, at det er selvfølgelig ikke rart at høre om det tidsforløb, som hr. Søren Hansen beskrev heroppefra. Og jeg er ikke helt i stand til at forklare, hvorfor der har været det forløb, men jeg vil gerne give tilsagn om at finde ud af det. Men det, jeg kan se, er, at der for nylig er kommet en rapport fra det svenske formandskab om sagen, og jeg har både i fru Dorte Bennedsens indlæg og fra hr. Søren Hansen hørt, at der nu er fundet godt 1 mio. kr. til et pilotprojekt på området.

Men når alt kommer til alt, tror jeg også, det er udtryk for, at det er svært at prioritere mellem de opgaver, der løses i dag. Og i den sammenhæng, hvor også hr. Frank Dahlgaard har trukket det fællesnordiske sproglige og borgerneære spørgsmål frem som det centrale i det nordiske samarbejde, hvilket jeg er 100 pct. enig i, vil jeg sige, at det kunne jo godt være, at vi skulle prøve at overveje – også på baggrund af den enighed, som jeg oplever at der er i den danske delegation i Folketinget om at fastholde det niveau, at ca. halvdelen af budgettet går til kultur, undervisning og forskning og den slags ting – om vi ikke kunne lægge en mere langsigtet strategi, der gjorde, at vi fik drejet en del af de midler, vi bruger til andre ting, over på flere børn og unge-aktiviteter på tværs af landegrænserne.

Jeg tror, det bliver vanskeligt, men det skulle da ikke afholde os fra at prøve at se: Kunne man lægge en strategi, der gjorde, at vi fik trukket det over, også under hensyn til den sproglige udvikling, nabosprogsundervisningen i skolerne, og det, at vi har en bredere nordisk

basis og erfaringsmuligheder for børn og unge, fordi de får nogle andre, udvidede muligheder i forhold til i dag?

Men som baggrund for det burde vi måske til vores eget brug her i Danmark, til forberedelsen af et sådant projekt, hvis det har interesse, skabe en baggrund for, et overblik over, hvad der foregår i dag i forbindelse med den type opgaver.

Nedlæggelsen af Det Nordiske Sproginstitut er jo en følge af nationaliseringen af institutionerne i en vis grad i forbindelse med omstruktureringen; det var ikke et forslag, som Danmark brød sig særlig om. Det er et led i et kompromis. Dermed er ikke sagt, at man ikke skal finde midler til at styrke sprogsamarbejdet på flere forskellige niveauer.

Endelig omkring rapporten om barrierer for fri bevægelsesmuligheder så er den lige kommet og lige sendt til Folketinget, så jeg håber, at den dukker op meget hurtigt hos ordførerne, ellers hører jeg meget gerne om det.

Til fru Aase Madsen skal jeg lige sige, at jeg hørte fru Aase Madsen erklære sig enig med, tror jeg, alle andre i Folketinget om, at Dansk Folkeparti er imod racisme. Det blev sagt klart. Så mener fru Aase Madsen, at det projekt i nordisk regi i virkeligheden har en helt anden hensigt, nemlig at meningsbearbejde befolkningen? Jeg vil gerne tage afstand fra den insinuation, der ligger i det.

I stedet for at stå og konflikte med fru Aase Madsen og Dansk Folkeparti om det spørgsmål, så tror jeg, vi kan være enige om, at den nordiske borger udmærket kan tænke selv, og at det, projektet her handler om, er bekæmpelse af racisme og fremmedhad, og jeg tror ikke på, at Dansk Folkeparti er imod et sådant projekt. Hvis Dansk Folkeparti er det, så synes jeg, der er grund til at diskutere det på sessionen. Og det vil jeg så se frem til.

Til allersidst til fru Jette Gottlieb og til hr. Kristen Touborg, som begge var inde på diskussionen omkring MAI på sessionen, at det ser jeg også frem til. Det er et eksempel på, hvordan tingene udvikler sig, mange ting uden for det konkrete daglige nordiske samarbejde, men at det, der sker i verden, selvfølgelig også optager Nordisk Råd og Nordisk Råds parlamentarikere.

Og til allersidst til hr. Jann Sjurson: Nordisk samarbejde er det centrale, siger hr. Jann Sjurson. Enig! Mere fremdrift, idéudvikling er på sin plads. Ja, hvis vi kunne slutte i en vis form

for samdrægtighed, som ikke skal udviske de forskellige politiske prioriteringer, så vil jeg gerne give tilsagn om, at vi idéudvikler og inspirerer hinanden og også prøver at lægge nogle linjer, som vi kunne have glæde af, når Danmark skal have formandskabet i Nordisk Råd i år 2000. Det kunne vi sammen måske finde ideer til at forberede, og så ønsker jeg alle i delegationen en god og perspektivrig session.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg er enig med ministeren i, at vi ikke skal stå og diskutere racisme her. Det er heller ikke det, jeg gør, men jeg vil gerne henvise til B 174/nord, som er Ministerrådets redegørelse, hvor der i indledningen står: »Begrebet racisme har til en vis grad fundet en bred og mere diffus anvendelse som udtryk for attituder og handlinger i relation til andre etniske grupper end ens egen. Racisme er som bekendt et udtryk for den opfattelse, at ens egen race er højerestående og har en større værdi som menneske . . . « osv., osv. Og så kommer der en lang definition på det. »Set ud fra denne ordets egentlige betydning er racismen i de nordiske lande nok begrænset.«

Så vil jeg gerne spørge ministeren: Hvorfor søren er der så behov for at lovgive på det grundlag om racisme og alle de tiltag, der skal gøres i den henseende, når der står her, at racismen i de nordiske lande nok er begrænset? Det ligner altså en eller anden tendens stadig væk mod en form for ensretning.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Tak for ministerens svar på en række af spørgsmålene.

Et af spørgsmålene, som jeg ikke rigtig fik respons på, var spørgsmålet om information.

Jeg og mit parti hører jo til dem, der synes, at det nordiske samarbejde ikke bare er godt, men at det faktisk stadig væk er fuldt af dynamik. Der sker nogle ting, nye ting, gode ting. Det er ikke dødt, det er ikke overflødigt og alt det dér. Men det er meget lidt omkring det her, der når ud til befolkningen.

Der gøres en indsats fra Ministerrådet og Nordisk Råd omkring det her. Der kommer nyhedsfaxer, der kommer også noget elektronisk, og der kommer en avis, som kommer, jeg tror det er otte gange om året. Men det er meget beskedent. Det her er den mere folkelige udgave,

som jeg er meget tilhænger af; det andet er jo kun for en elite, det elektroniske og nyhedsfaxen, der kommer ud.

Hvad er ministerens intentioner på det område? Var der ikke behov for at få større oplysninger om det?

Og så ganske kort: Jeg manglede også svar på spørgsmålet: Hvordan er problemstillingen omkring Schengen? Kommer vi i den pinagtige situation, som er fuldstændig håbløs, i hvert fald for mit parti, at skulle vælge mellem pasfrihed i Norden eller pasfrihed i EU? Hvordan er situationen på det punkt i øjeblikket?

Ministeren for nordisk samarbejde (Marianne Jelved):

Først til fru Aase Madsen som en reaktion på den korte bemærkning:

Jeg er inderligt imod ensretning, og jeg nægter at medvirke til et forsøg på, mere eller mindre skjult, at ensrette nordiske borgere. Det er jo ikke det, parlamentarisk arbejde handler om. Det handler bl.a. om at give oplysninger og informationer og oplevelser og alle mulige positive ting, så mennesker selv kan tage stilling.

Til hr. Frank Dahlgaard vil jeg gerne sige, at jeg er for Schengen. Det er jo korrekt refereret, som hr. Frank Dahlgaard gør, omkring den tilsyneladende konflikt eller uenighed, der er mellem Norge som EØS-land og Spanien om, hvordan man fortsætter en aftale, som udløber her ved årsskiftet. Det er der ikke, så vidt jeg ved, nogen afklaring om dags dato. Men det bliver der jo selvfølgelig.

Som i enhver anden situation, som er opstået, der ligner konflikter eller uenigheder, så plejer vi også at finde løsninger, også når det drejer sig om EU-EØS-samarbejdet. Så det tror jeg helt afgjort vil ske.

Jeg er ikke totalt opdateret på det spørgsmål, hr. Frank Dahlgaard stiller konkret herfra om, hvordan Schengensamarbejdet udvikler sig i forhold til den aftale, der ligger, det koncept, der ligger med norsk og islandsk deltagelse. Men det kan jeg meget hurtigt skaffe oplyst, enten pr. telefon til hr. Frank Dahlgaard eller via et spørgsmål. Det vil jeg gøre helt, som det er tilfredsstillende for hr. Frank Dahlgaard.

Så omkring informationen og formidlingen omkring det nordiske samarbejde. Jeg synes, som man gør, når spørgsmål er vanskelige at besvare, at det er et godt spørgsmål. For der er jo ingen tvivl om, at for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, som jo nu slår deres ressour-

cer sammen for at få mest muligt ud af det, er der faktisk meget informationsmateriale.

Der er også mange, mange tusinde nordiske borgere, som i det daglige er involveret i nordisk samarbejde på kryds og tværs af grænserne. De er jo i sig selv ambassadører for det nordiske samarbejde – venskabsbyordninger, lejrskoleordninger, Kulturfondens arbejde, som jo involverer brede kredse i de nordiske befolkninger.

Spørgsmålet er, hvordan vi som politikere bidrager til opgavens løsning, og det har jeg ikke noget godt svar på. Det er vanskeligt at få spaltepads til succeshistorier i medierne, medmindre der er knyttet en god overskrift til. Det kunne jo godt være, vi skulle tænke mere medie-strategisk og se, hvordan vi skaber en god overskrift til medierne, så de også har en historie – det, der i medieverdenen betragtes som en historie.

Det kunne da godt være, vi skulle tænke mere, jeg havde nær sagt kynisk, for at gøre os interessante i mediernes verden, og det vil jeg gerne give håndslag på, og jeg vil også gerne være med til mere eller mindre uformelt at lægge en strategi for, hvordan vi får sat dagsordenen og præget medie billedet omkring det nordiske samarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 54: Forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med firmapensionskasser, lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, lov om Lønmodtagernes Dyrtdisfond og lov om forsikring mod følger af arbejdsskade. (Placeringsregler, tavshedspligt, partsbegreb, investeringspuljer m.v.).

Af økonomiministeren (Marianne Jelved).
(Fremsat 22/10 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Frode Sørensen (S):

Udskrivelsen af valget i februar kom til at betyde en udskydelse af en række love, som nu har oversomret, og i den her gruppe hører det foreliggende forslag, hvori økonomiministeren foreslår at præcisere reglerne for partsbegrebet og tavshedspligt, helt som det er tilfældet i en række andre forslag, som vi skal behandle i denne uge.

I dette her tilfælde foreslår ministeren, at firmapensionskasser skal fungere efter samme regler som f.eks. livsforsikringsselskaber, hvad angår revision, og som i flere andre forslag er det advokat Jan Schans Christensens såkaldte eneudredning, der ligger bag forslaget, som også betyder en præcisering af Finanstilsynets tavshedspligt, og som udvider partsbegrebet.

Socialdemokratiet er positivt indstillet over for dette såvel som over for de andre forslag, der indebærer præciseringer af de eksisterende regler i de finansielle love, og derfor skal jeg ikke så meget opholde mig ved de hovedtræk, der går igen i den stribe store og små forslag, men samle mig om at rose ministeren for at give lønmodtagerne en øget indflydelse på Lønmodtagernes Dyrtdisfond ved oprettelsen af investeringspuljer.

Det er jo ofte blevet fremhævet, at LD's konstruktion giver den enkelte lønmodtager, og her altså pensionssparer, meget lille indflydelse på den sum, som han eller hun har indestående i fonden. Man kan ikke selv råde over, hvorledes ens penge skal placeres, men efter forslaget vil det altså fremover være muligt for spareren at kunne anbringe dele af indestændet i flere investeringspuljer.

Jeg synes dog, man skal være opmærksom på, at hvis man går ind i de individuelle puljer, så medfører det nogle administrative omkostninger, og de skal selvfølgelig alene betales af dem, som har valgt investeringspuljerne.

Men vi er i Socialdemokratiet godt tilfredse med det her, og vi vil konstruktivt arbejde videre med det i det kommende udvalgsarbejde.

Pia Larsen (V):

Dette lovforslag medfører ændringer på flere områder af den eksisterende lovgivning. For det første justeres reglerne for firmapensionskasser, så de paralleliseres med investeringsreglerne på beslægtede områder. Venstre kan støtte, at der således skabes øget harmoni mellem regler om